

Sieci Społeczne i Eksploracja Danych

Sprawozdanie z projektu

Skład grupy:

Wojciech Bożek
Korneliusz Caputa
Grzegorz Cerowski
Michał Dydak
Paweł Garbacik
Michał Głowacki
Agnieszka Gondek
Grzegorz Holewa
Marek Kojder
Michał Kowal
Dawid Mazur
Krystian Pypłacz
Anna Romik
Dominik Samociuk
Paweł Szopa

1. Wstęp

1.1. Opis projektu

Projekt z przedmiotu Sieci Społeczne i Eksploracja Danych zakłada analizę zadanego zbioru danych pod kątem klasyfikacji za pomocą dostarczonych algorytmów. Dane wejściowe zostały przygotowane przez firmę zewnętrzną i zostały wykorzystane w pracy naukowej, o którą projekt został oparty. Zestaw algorytmów zaawansowanej analizy danych składa się m.in. z algorytmów undersamplingu i oversamplingu, metody SMOTE (Synthetic Minority Oversampling Technique), metody WRF (Weighted Random Forest) oraz metody BRF (Balanced Random Forest).

1.2. Geneza projektu

Dane wejściowe wykorzystane w projekcie zostały zebrane przez firmę Lincoln Labs. Przed dziewięć tygodni gromadzono surowe dane TCP z typowej sieci LAN, jednocześnie przeprowadzając na sieć szereg ataków. Następnie na zebranych danych zostały zagregowane odpowiednie połączenia. Wykorzystując wiedzę na temat ataków sieciowych, do każdego rekordu dołączone zostały dodatkowe informacje, co pozwoliło podzielić ataki na 38 różnych typów i 4 główne kategorie.

Oprogramowanie do wykrywania włamań sieciowych chroni sieć komputerową przed nieautoryzowanymi użytkownikami. Zadaniem algorytmu detekcji jest zbudowanie modelu prognostycznego (tj. klasyfikatora) zdolnego do rozróżniania „złych” połączeń, zwanych włamaniami lub atakami, od „dobrych”, normalnych połączeń.

W 1998 roku firma Lincoln Labs przygotowała program rządowy pod nazwą Intrusion Detection Evaluation, którego celem było badanie oraz ocena wykrywania włamań sieciowych. Specjalnie dla tego programu dostarczono dane symulujące ruch w wojskowym otoczeniu sieciowym. Zbiór treningowy to ok. cztery GB skompresowanych danych oraz siedem tygodni ruchu w sieci, co w sumie dało ok. pięć milionów rekordów. Z kolei dane testowe reprezentowane są przez zrzut rekordów z dwutygodniowej pracy sieci.

Wartym odnotowania jest fakt, że dane testowe nie mają tego samego rozkładu prawdopodobieństwa co dane treningowe i zawierają pewne specyficzne typy ataków, które nie występują w zbiorze treningowym. To sprawia, że zadanie klasyfikacji zyskuje na realistyczności. Niektórzy eksperci potwierdzają, że większość nowych typów ataków jest jedynie modyfikacją istniejących, co pozwala na ich rozpoznanie za pomocą analizy starszych danych. Zestaw danych zawiera w sumie 24 rodzaje ataków treningowych i 14 rodzajów występujących tylko w danych testowych.

2. Spotkania projektowe

2.1. 10 grudnia 2013 r.

Pierwsze spotkanie projektowe dotyczyło podstawowych aspektów przygotowania do wykonania projektu, tj. opisu danych, sposobu wykonania własnych operatorów dla oprogramowania RapidMiner oraz opisu metod klasyfikacji. Sekcja nr 1 w składzie Agnieszka Gondek oraz Michał Dydak przygotowała krótkie wyjaśnienie czego otrzymane dane dotyczą, jakich wyników powinno się oczekiwać oraz dlaczego nie są one zalecane do stosowania przez osoby zajmujące się analizą danych. Zaznaczono również, że plik z danymi w obecnej formie jest niemożliwy do przetworzenia i na jego podstawie należy spreparować nowe dane wejściowe, co wymaga określonych ram czasowych.

Sekcja nr 2 w składzie Paweł Garbacik i Marek Kojder przedstawiła metodologię udostępnioną przez twórców oprogramowania RapidMiner, które w zamyśle miały umożliwić przygotowanie własnych operatorów. Sekcja położyła nacisk na zamknięty dostęp do kodu obecnej wersji programu, wysoce ograniczone wsparcie dla wersji OpenSource oraz na nieaktualne i niekompletne rozwiązania proponowane przez użytkowników.

2.2. 17 grudnia 2013 r.

Kolejne spotkanie projektowe dotyczyło ponownego zapoznania się z tworzeniem operatorów dla oprogramowania RapidMiner oraz opisu metod klasyfikacji danych. Sekcja nr 3 w składzie Anna Romik, Michał Głowacki oraz Grzegorz Holewa przedstawiła podstawowe pojęcia stosowane przy klasyfikacji, takie jak zbiór danych niebalansowanych, oversampling oraz undersampling. Wyjaśniono, że dane niebalansowane to takie, w których liczebność jednej klasy jest znacznie większa od liczebności pozostałych klas, a oversampling i undersampling to odpowiednio: zwiększenie liczebności klasy zdominowanej oraz zmniejszenie liczebności klasy dominującej.

Sekcja nr 4 w składzie Wojciech Bożek, Dawid Mazur, Krystian Pyłacz i Paweł Szopa przygotowała prezentację na temat metody SMOTE (Synthetic Minority Oversampling Technique). Odniesiono się do wcześniejszych informacji dotyczących oversamplingu oraz danych niezbilansowanych oraz wyjaśniono, że metoda polega na syntetycznym generowaniu dodatkowych przykładów z klasy zdominowanej na podstawie odległości euklidesowej od k najbliższych sąsiadów rozpatrywanego obiektu oraz czynnika losowego.

Sekcja nr 2 w składzie Marek Kojder i Paweł Garbacik przedstawiła wszystkie możliwe sposoby tworzenia operatorów w RapidMinerze. Niestety żadna z nich nie okazała się trafna i nie generowała poprawnego rezultatu. Ustalono z prowadzącym, że należy rozważyć wykonanie projektu w innym środowisku (Weka, Matlab).

Sekcje nr 5 i 6 wyjaśniły, że zaproponowane metody wykorzystujące lasy losowe są teoretycznymi rozważaniami autorów pracy naukowej, na której jest oparty projekt i sposób implementacji zależy wyłącznie od grupy. Zaznaczono, że teoria została podparta przykładami, których dobór i sposób badania nie zostały w pracy wyjaśnione i należy brać pod uwagę, że autorska implementacja grupy może nie dawać tych samych rezultatów.

2.3. 22 stycznia 2014 r.

Na spotkaniu projektowym przedstawiona została prezentacja dotycząca metody BRF (Balanced Random Forest), która wyjaśniła genezę jej powstania oraz podstawowe założenia. Przedstawiono obszar zastosowań metody (dane niezrównoważone) oraz przykład jej implementacji w oprogramowaniu RapidMiner.

Pokazano również wyniki działania operatorów undersamplingu i oversamplingu na danych wejściowych. Zarówno sekcja nr 1 jak i sekcja nr 3 wskazały na problem dużej liczby danych, która nie każda maszyna jest w stanie sobie poradzić. Zaznaczono, że konieczna jest odpowiednia konfiguracja maszyny wirtualnej Java w celu przyporządkowania odpowiedniej liczby pamięci RAM tak, aby obliczenia wykonywały się w skończonym czasie.

2.4. 29 stycznia 2014 r.

Ostatnie spotkanie projektowe zostało przeznaczone na prezentację wyników działania implementacji algorytmu SMOTE na testowych danych wejściowych. Wyniki działania algorytmu były poprawne, algorytm wykonywał oversampling na klasie zdominowanej korzystając z metody generacji sztucznych przykładów. Zaprezentowane zostały również źródła w języku Java, które w dużej mierze były oparte o istniejące rozwiązania napisane wcześniej przez sekcję nr 3.

Przygotowana została również prezentacja wyjaśniająca podstawowe zagadnienia dot. metody WRF. Wyjaśniono pojęcie Gini Impurity oraz przedstawiono problem doboru odpowiednich wag do klas.

3. Dane wejściowe

3.1. Przedstawienie danych

Dane wejściowe pochodzą z konkursu KDD Mining Cup 1999. KDD Cup jest światowym konkursem Eksploracji Danych i Odkrywania Wiedzy organizowanym przez ACM SIGKDD - Special Interest Group on Knowledge Discovery and Data Mining. Zadaniem konkursu było zbudowanie modelu prognostycznego (tj. klasyfikatora) zdolnego do rozróżniania połączeń „złych”, zwanych atakami lub włamaniami, oraz „dobrych” (normalnych) połączeń. Zestaw obejmuje różnego rodzaju ataki symulowane na wojskowym środowisku sieciowym. Są to między innymi:

- Denial of Service Attack (DoS - odmowa usługi)
- Remote to Local (R2L)
- User to Root (U2R)
- Probe

Zbiór danych wejściowych w liczbach:

- 24 treningowe rodzaje ataków
- 14 rodzajów ataków w danych testowych
- 8 050 290 rekordów (1 173 MB)
- 4 940 000 rekordów treningowych (734 MB)
- 3 110 290 rekordów testowych (430 MB)
- 42 zmienne opisu pojedynczego rekordu
- 5 zmiennych dotyczących tego samego hosta
- 13 zmiennych dotyczących tej samej usługi

3.2. Opis rekordu danych

3.2.1. 42 zmienne opisujące rekord

duration	czas połączenia w sekundach
protocol_type	rodzaj protokołu
service	rodzaj usługi
flag	połączenie normalne lub błędne
src_bytes	liczba bajtów przesłanych od źródła do celu
dst_bytes	liczba bajtów przesłanych od celu do źródła
land	1 jeżeli połączenie jest z tego samego hosta lub portu, 0 w przeciwnym wypadku
wrong_fragment	liczba błędnych fragmentów
urgens	liczba pakietów z flagą „urgent”
hot	liczba wskaźników „hot”
num_failed_logins	liczba logowań zakończonych niepowodzeniem
logged_in	1 jeżeli użytkownik zalogowany, 0 w przeciwnym wypadku
num_compromised	liczba skompromitowanych warunków
root_shell	1 jeżeli uzyskano dostęp do powłoki Root, 0 w przeciwnym wypadku
su_attempted	1 jeżeli użyto komendy „su root”, 0 w przeciwnym wypadku
num_root	liczba dostępów do konta „Root”
num_file_creations	liczba operacji tworzenia pliku
num_shells	liczba monitów powłoki
num_access_files	liczba operacji kontroli dostępu na plikach
num_outbound_cmds	liczba komend wychodzących w sesji ftp
is_host_login	1 jeżeli zalogowany na konto „hot”, 0 w przeciwnym wypadku
is_guest_login	1 jeżeli zalogowano na koncie gościa, 0 w przeciwnym wypadku
count	liczba połączeń do tego samego hosta w przeciągu ostatnich 2 sekund
class	klasa ruchu

3.2.2. 5 zmiennych dotyczących tego samego hosta

error_rate	procent połączeń z błędem „SYN”
error_rate	procent połączeń z błędem „REJ”
same_srv_rate	procent połączeń do tego samego serwisu
diff_srv_rate	procent połączeń do innego serwisu
srv_count	liczba połączeń do tej samej usługi w przeciągu ostatnich 2 sekund

3.2.3. 13 zmiennych dotyczących tego samego hosta

srv_error_rate	procent połączeń z błędem „SYN”
srv_error_rate	procent połączeń z błędem „REJ”
srv_diff_host_rate	procent połączeń do innego hosta
dst_host_rate	procent połączeń do tego samego hosta docelowego
dst_host_count	liczba połączeń do tego samego hosta docelowego
dst_host_srv_count	liczba połączeń do tego samego hosta docelowego i tej samej usługi
dst_host_same_srv_rate	procent połączeń do tego samego hosta docelowego i do tej samej usługi
dst_host_diff_srv_rate	procent różnych usług połączonych do danego hosta
dst_host_same_src_port_rate	procent połączeń do hosta z tym samym portem źródłowym
dst_host_srv_diff_host_rate	procent połączeń do tej samej usługi od różnych hostów
dst_host_error_rate	procent błędnych połączeń do hosta z błędem „SYN”
dst_host_srv_error_rate	procent błędnych połączeń do hosta i tej samej usługi z błędem „SYN”
dst_host_error_rate	procent błędnych połączeń do hosta z błędem „REJ”

3.2.4. 4 Rodzaje ataków

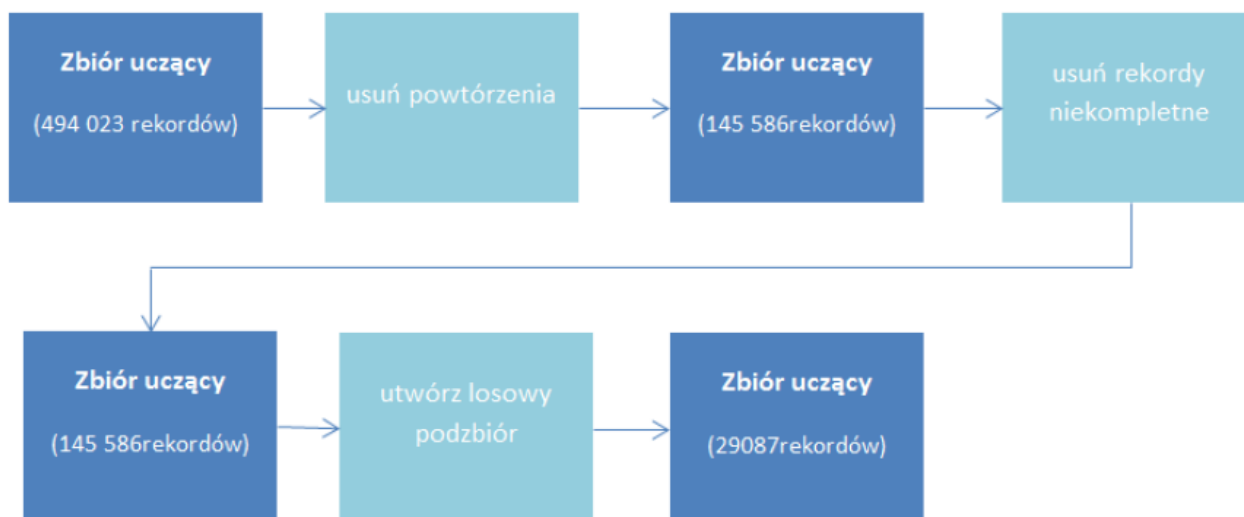
dos	smurf, pod, neptune, land, back, httpunnel
probe	ipsweep, nmap, satan, portsweep, teardrop
r2l	warezclient, phf, imap, guess_passwd, warezmaster, ftp_write, multihop, spy
u2r	buffer_overflow, loadmodule, perl, rootkit

3.3. Przygotowanie danych

Dane dostarczone z projektem okazały się zbyt obszerne dla dalszej analizy. Aby wykonać zadanie klasyfikacji, należało przeprowadzić redukcję oraz eksplorację danych, w czym pomogło oprogramowanie STATISTICA 10. Za jego pomocą wykonano:

- odczyt danych
- przypisanie danych właściwych etykiet
- usunięcie z arkusza powtarzających się rekordów
- minimalizację ryzyka wystąpienia problemu, w którym model nauczy się dobrze rozpoznawać jedynie obiekt najliczniej występujący w zbiorze uczącym
- usunięcie rekordów niekompletnych

W ramach dodatkowej redukcji danych przeprowadzono losowanie podzbiorów przypadków, odpowiednio 20% rekordów ze zbioru uczącego oraz 5% rekordów ze zbioru testowego.

Rys. 1. Proces eksploracji danych zbioru uczącego.

Po przeprowadzeniu powyższych operacji zbiór uczący zawiera 29087, a testowy 7196 rekordów.

3.4. Opis danych

3.4.1. Przygotowania

Do wczytania danych wykorzystano środowisko RapidMiner działające w otoczeniu maszyny wirtualnej Java w wersji 64-bitowej. Aby zapewnić skończoność wykonywania operacji skonfigurowano maszynę tak, aby jej zajętość pamięciowa wynosiła 3GB. W tym celu posłużono się opcją:

```
-Xmx3072m
```

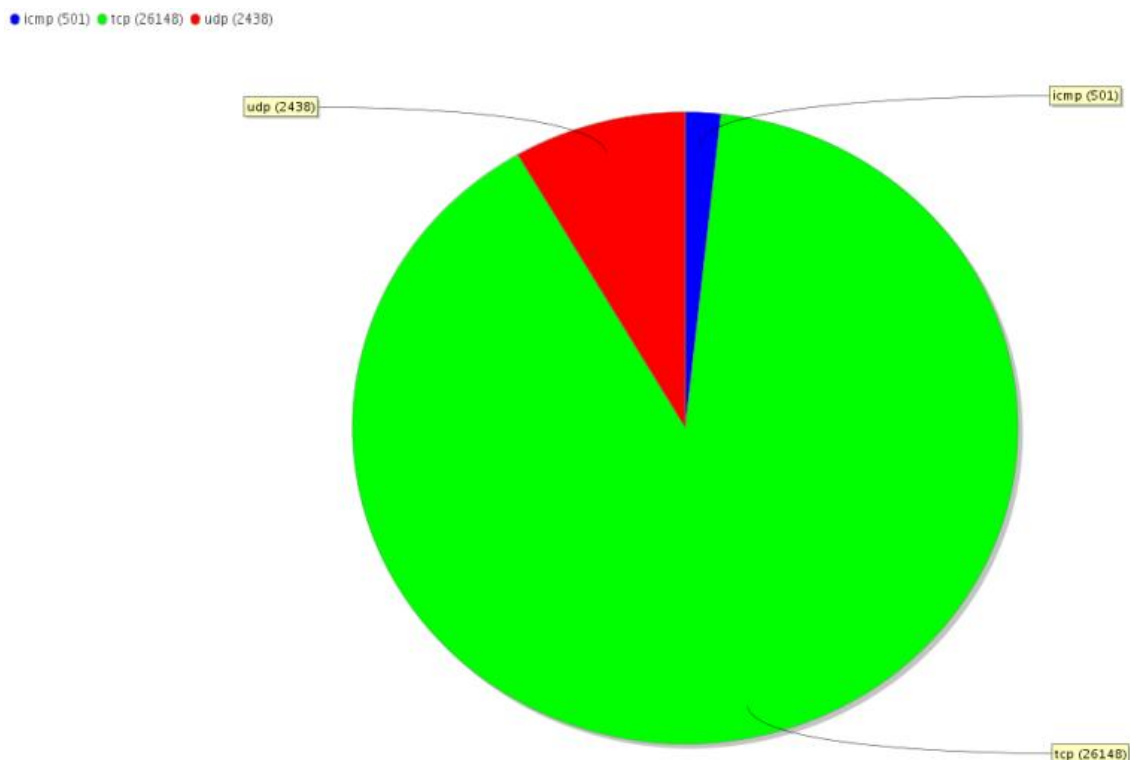
Również w oprogramowaniu RapidMiner (plik RapidMinerGUI.bat) należało wprowadzić odpowiednią opcję:

```
if "%MAX_JAVA_MEMORY%"==" " set MAX_JAVA_MEMORY=3072
```

Dane zostały załadowane za pomocą bloku Read Excel oraz zapewnionego kreatora. Proces ten po powyższej konfiguracji zajął 32 sekundy.

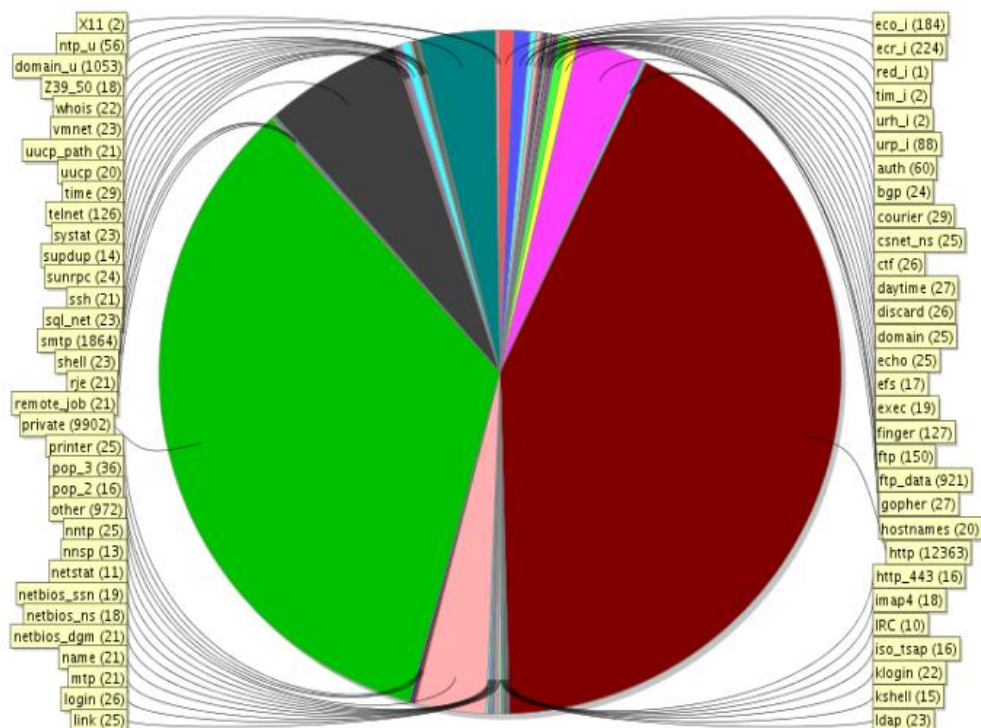
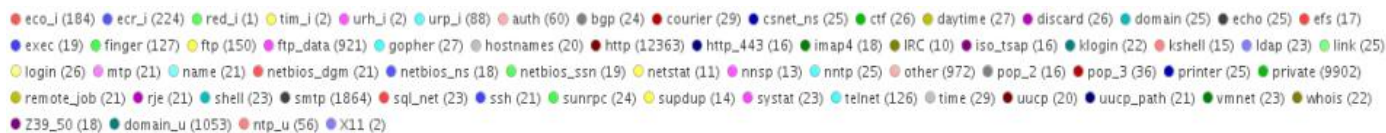
3.4.2. Prezentacja danych - zbiór treningowy

W zbiorze treningowym o liczności 29087 rekordów wyróżniono trzy protokoły sieciowe:

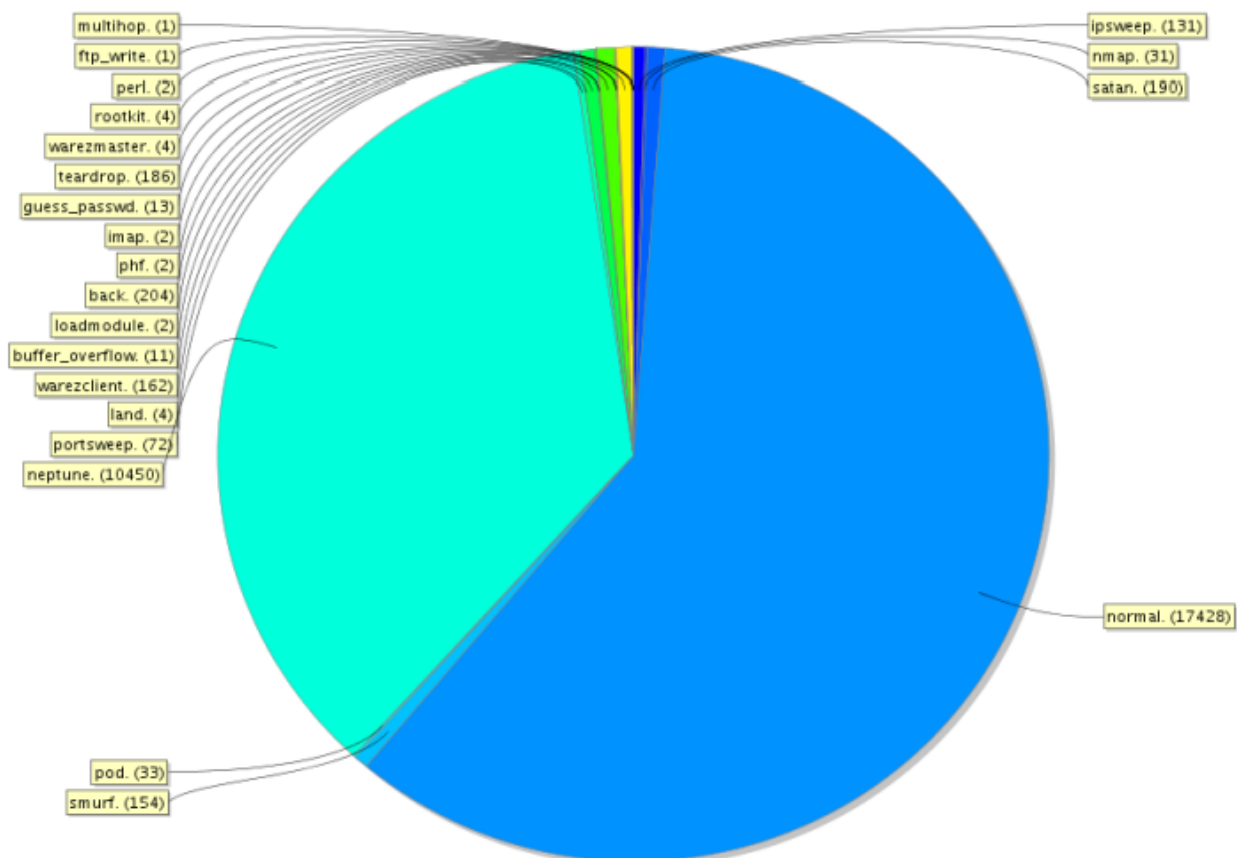
Rys. 2. Protokoły sieciowe w zbiorze uczącym.

Odnaleziono również 64 rodzaje usług, z jakich korzystali użytkownicy sieci:

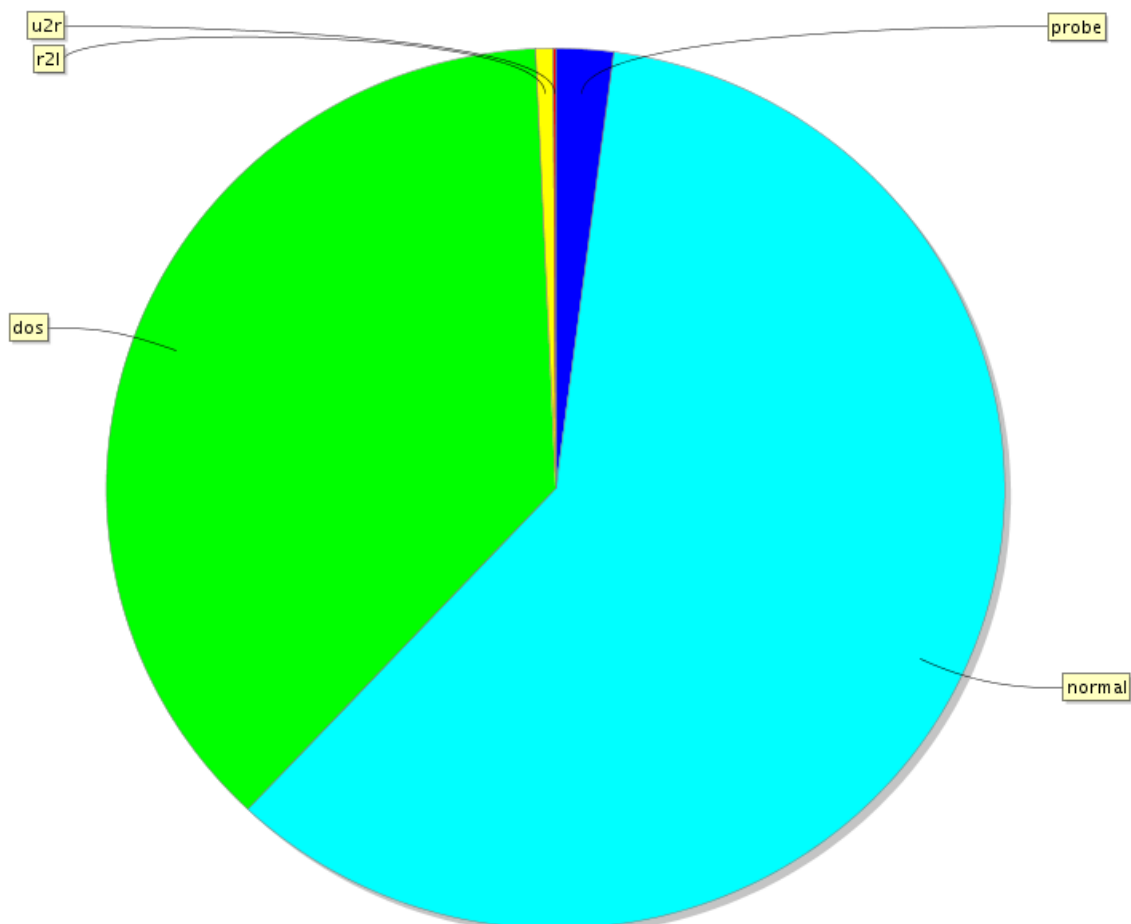

Rys. 3. Rodzaje usług sieciowych.

Dokonano również podziału pakietów na zwykłe oraz ataki wraz z wyszczególnieniem rodzajów ataków:

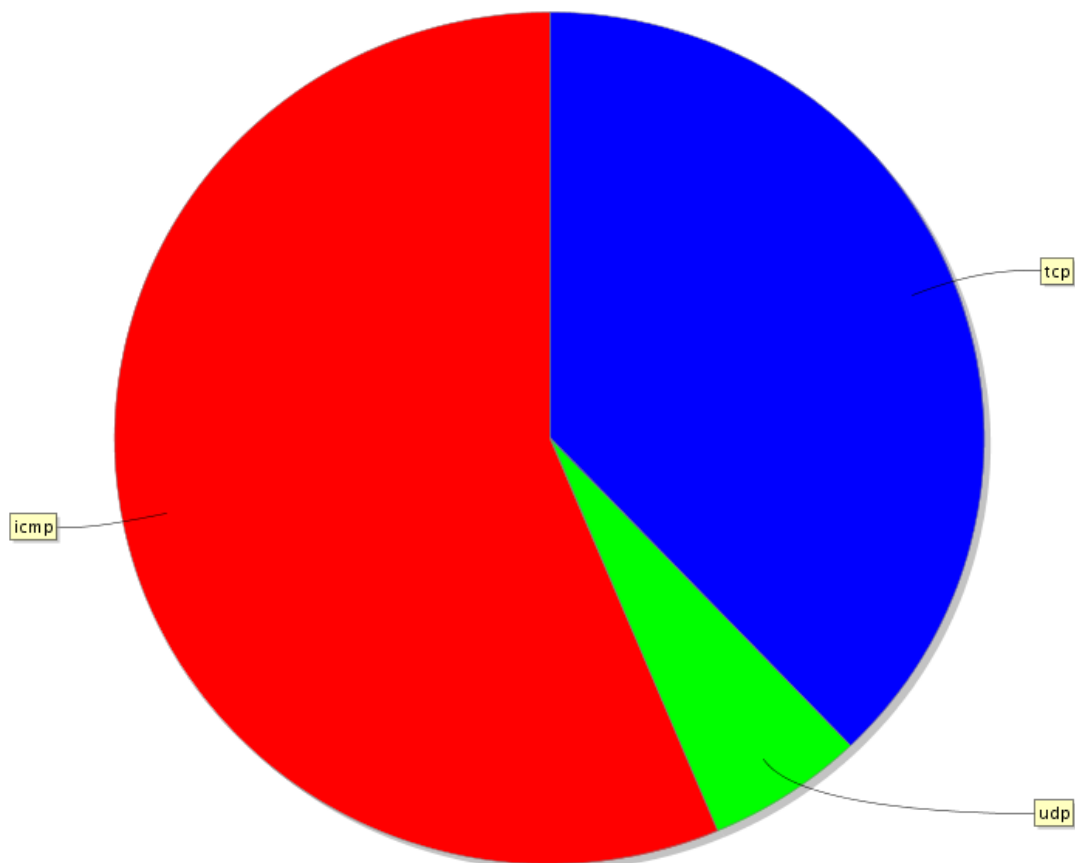
Rys. 4. Podział pakietów na zwykłe i poszczególne ataki.

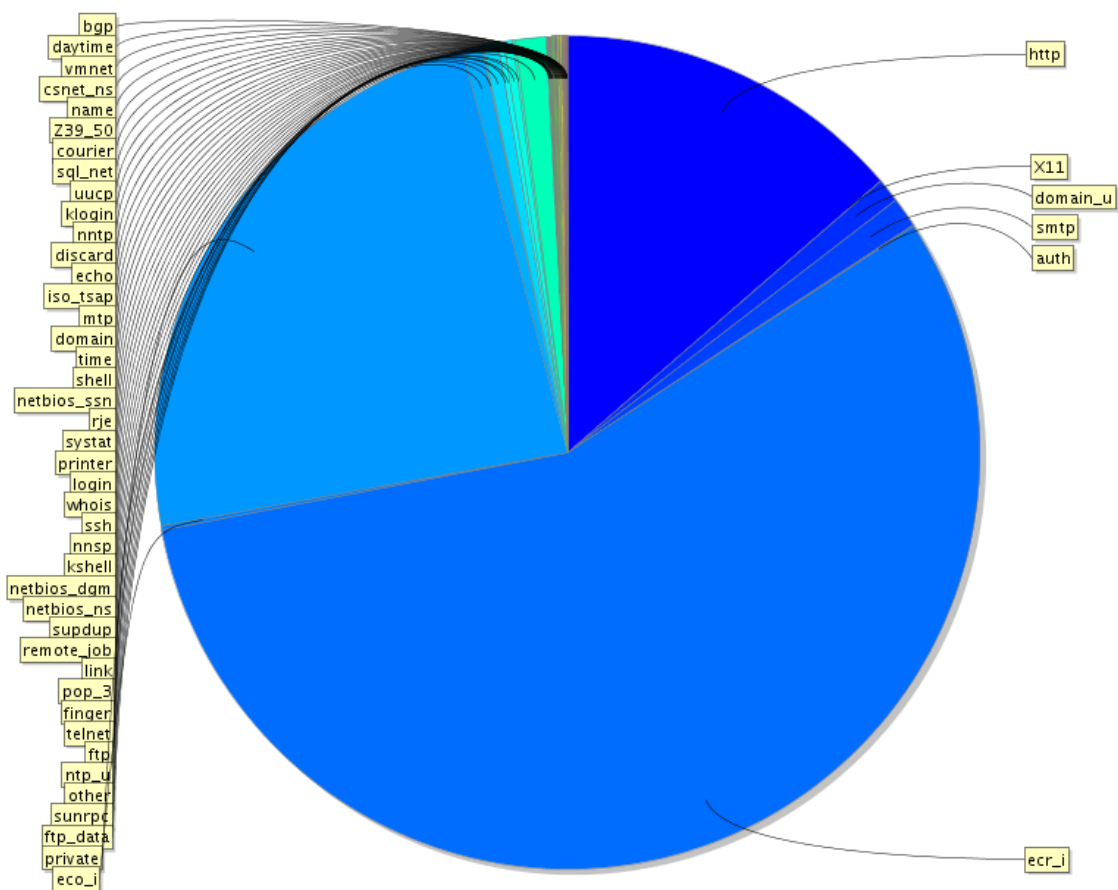
Rys. 5. Podział pakietów na zwykłe i rodzaje ataków (normal: 17428, dos: 10845, probe: 610, r2l: 185, u2r: 19).

3.4.3. Prezentacja danych - zbiór testowy

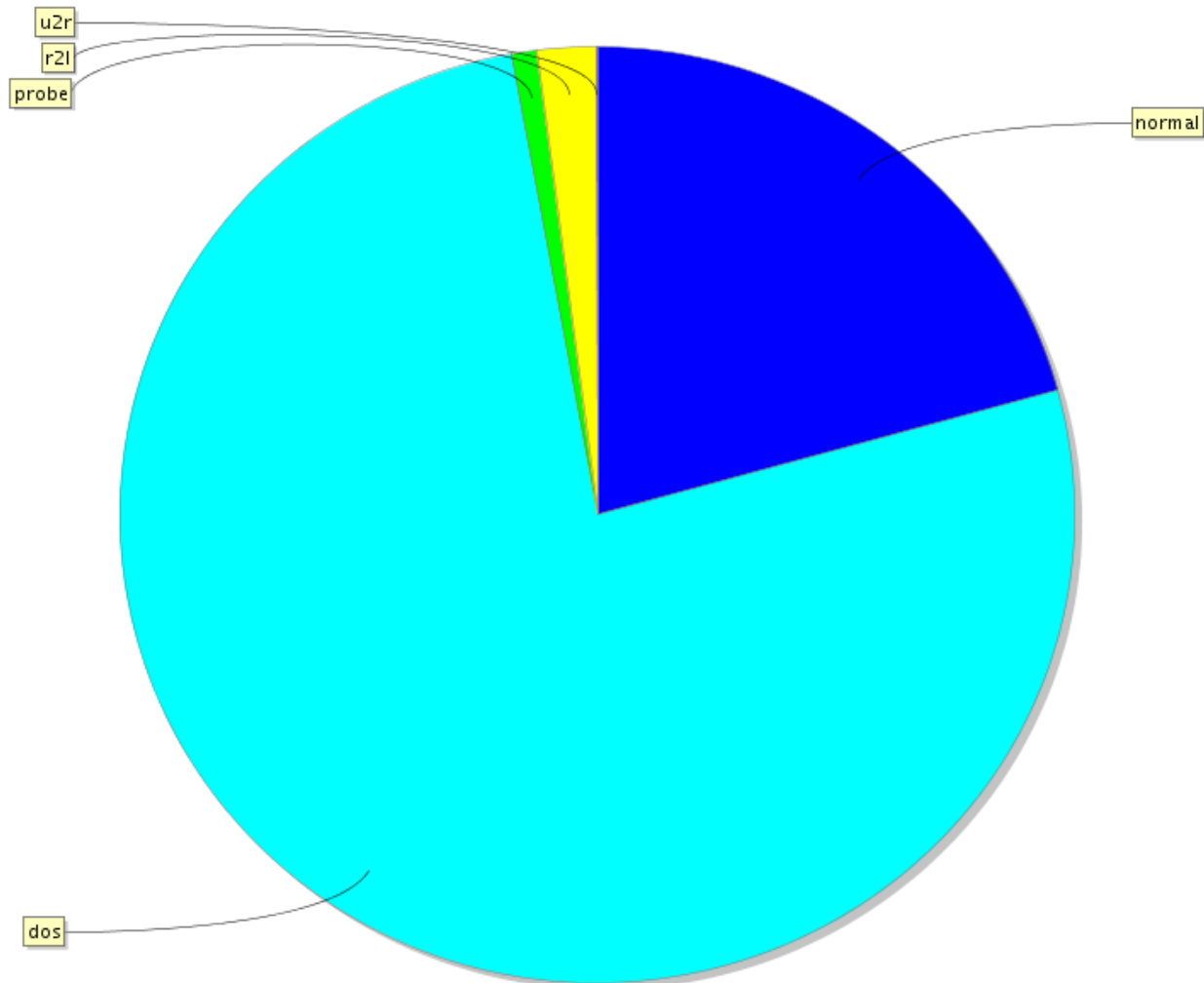
W zbiorze testowym o liczności 7196 rekordów wyróżniono trzy protokoły sieciowe:

Rys. 6. Protokoły sieciowe w zbiorze testowym.

Rys. 7. Usługi sieciowe w zbiorze testowym.

Rys. 8. Podział pakietów na zwykłe i rodzaje ataków (normal: 1491, dos: 5500, probe: 59, r2l: 146, u2r: 1).

4. Operatory klasyfikacyjne w środowisku RapidMiner

Oprogramowanie RapidMiner nie dostarczało odpowiednich operatorów, które pozwoliłyby na wykonanie projektu. Stąd niezbędne było wykonanie dodatkowych operatorów poprzez ingerencję w kod źródłowy. Aby to zrobić, należy do katalogu roboczego skopiować dwa projekty Eclipse:

- *RapidMiner_Extension_Template_Unuk*
- *Rapidminer_Unuk*

Powyższe projekty są wymagane do skompilowania rozszerzenia dla oprogramowania RapidMiner. Nowe operatory definiowane są w projekcie *RapidMiner_Extension_Template_Unuk* i można je wykonać w następujący sposób:

- 1) W katalogu *src/com/rapidminer/* definiujemy nową klasę dla operatora.
- 2) Nowa klasa powinna rozszerzać klasę *Operator* i przeciążać następujące metody:
 - a. *doWork* - funkcje realizowane w trakcie przetwarzania danych
 - b. *getParameterTypes* - parametry operatora

Wejścia i wyjścia operatora definiowane są jako pola klasy:

```
private final InputPort exampleSetInput = getInputPorts().createPort("nazwa wejścia");
private final OutputPort exampleSetOutput = getOutputPorts().createPort("nazwa wyjścia");
```

Konstruktor ma postać:

```
public NowyOperator(OperatorDescription description) { super(description); }
```

W ciele konstruktora typowe jest nadawanie warunków początkowych dla wejść / wyjść, ale tylko w przypadku, jeżeli oczekujemy ostrzeżenia gdy wejścia lub wyjścia nie są podłączone. Przykładowe odbieranie danych z portów / wysyłanie na port:

```
ExampleSet inputExampleSet = exampleSetInput.getData(ExampleSet.class);
exampleSetOutput.deliver(result);
```

Możemy posłużyć się istniejącym operatorem.

- 3) Po zdefiniowaniu klasy należy przejść do katalogu *resources/com/rapidminer/resources/* i w pliku *BalancingOperators.xml* dodać informacje o swoim operaterze:

```
<group key="">
  <group key="data_transformation">
    <group key="data_balancing">
      <operator>
        <key>unikalna_nazwa</key>
        <class>com.rapidminer.NowyOperator</class>
      </operator>
    </group>
  </group>
</group>
```

Znaczniki `<group key="nazwa">` informują w jakiej kategorii zostanie umieszczony nowy operator (panel *Operators* w rapidminerze).

- 4) Nazwa nadana w tagach `<key></key>` może zostać użyta do tłumaczenia nazwy operatora w pliku *OperatorsDocTemplate.xml* w katalogu *resources/com/rapidminer/resources/il8n/*.

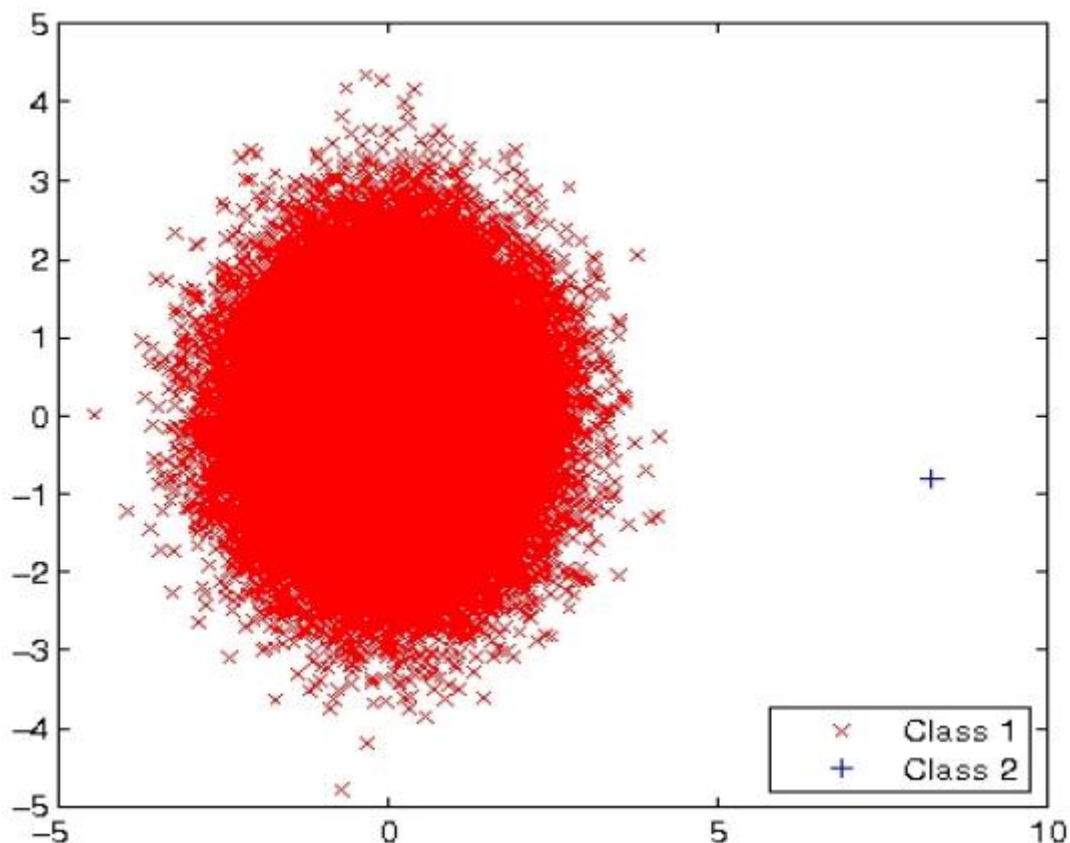
```
<operator>
  <key>unikalny_nazwa</key>
  <name>Nazwa widoczna w rapidmierze</name>
  <synopsis>Krótki opis</synopsis>
  <help>Długi opis</help>
</operator>
```

- 5) Budujemy projekt narzędziem Ant poprzez plik *build.xml* (PPM -> Run as -> Ant build) w głównym katalogu. Zbudowane rozszerzenie znajdzie się w projekcie *Rapidminer_Unuk* w folderze *lib/plugins*. Od teraz wystarczy uruchomić *lib/rapidminer.jar* i nowe operatory powinny działać. Rozszerzenie można też skopiować do analogicznego folderu w RapidMinerze 6.

5. Oversampling i undersampling

5.1. Problem danych nie zrównoważonych

Problem danych niezbalansowanych pojawia się wtedy, gdy liczność jednej klasy (klasy dominującej, przyjmuje się że jest to klasa negatywna) jest istotnie wyższa niż liczność drugiej klasy (klasy zdominowanej, pozytywnej). Istotą problemu niezbalansowania jest fakt, że zastosowanie klasycznych mechanizmów uczenia na niezrównoważonym zbiorze danych może prowadzić do faworyzowania przez wyuczony klasyfikator klasy dominującej kosztem klasy zdominowanej.

Rys. 9. Prezentacja problemu danych niezbalansowanych.

Do rozwiązania problemu niezbalansowania stosuje się metody przetwarzania danych, takie jak oversampling i undersampling.

5.2. Undersampling

Undersampling to technika analizy danych wykorzystywana do regulacji podziału klas zbioru danych. Odrzuca ona część próbek z klasy większościowej. Istnieją cztery główne metody undersamplingu:

- **Random Undersampling**
Usuwanie losowych próbek.
- **Tomek Links**
Polega na usuwaniu przykładów granicznych i szumu z klasy większościowej. Dla każdego przykładu z klasy większościowej i klasy mniejszościowej sprawdzany jest następujący warunek: jeżeli nie istnieje przykład E_l z pary (E_i, E_j) nazywanej „Tomek Link”, dla którego spełniona jest zależność:

$$d(E_i, E_l) < d(E_i, E_j) \text{ lub } d(E_j, E_l) < d(E_i, E_j)$$
to przykłady będące w Tomek Link są usuwane ze zbioru.
- **Edited Nearest Neighborhood**
Dla każdego przykładu z klasy większościowej znajdowanych jest trzech najbliższych sąsiadów. Jeżeli klasy dwóch sąsiadów są różne od klasy przykładu to przykład jest usuwany.
- **Nearest Cleaning Rule**
Dla każdego przykładu ze zbioru znajdowanych jest trzech najbliższych sąsiadów. Jeżeli przykład należy do klasy większościowej i sąsiedzi klasyfikują go inaczej to jest usuwany. Jeżeli przykład należy do klasy mniejszościowej i sąsiedzi klasyfikują go inaczej to usuwani są sąsiedzi z klasy większościowej

Problemy, jakie może rodzić metoda undersamplingu, to usunięcie zbyt wielu przykładów klasy większościowej oraz doprowadzenie do gwałtownego pogorszenia rozpoznawania klas większościowych.

5.3. Oversampling

Oversampling to technika analizy danych wykorzystywana do regulacji podziału klas zbioru danych. Wybiera więcej próbek z klasy mniejszościowej (duplikuje dane). Replikacja zwiększa wagę próbek populacji mniejszościowej ale nie

zwiększa ilości informacji. Główną metodą oversampling jest metoda SMOTE, której zostanie poświęcony osobny rozdział.

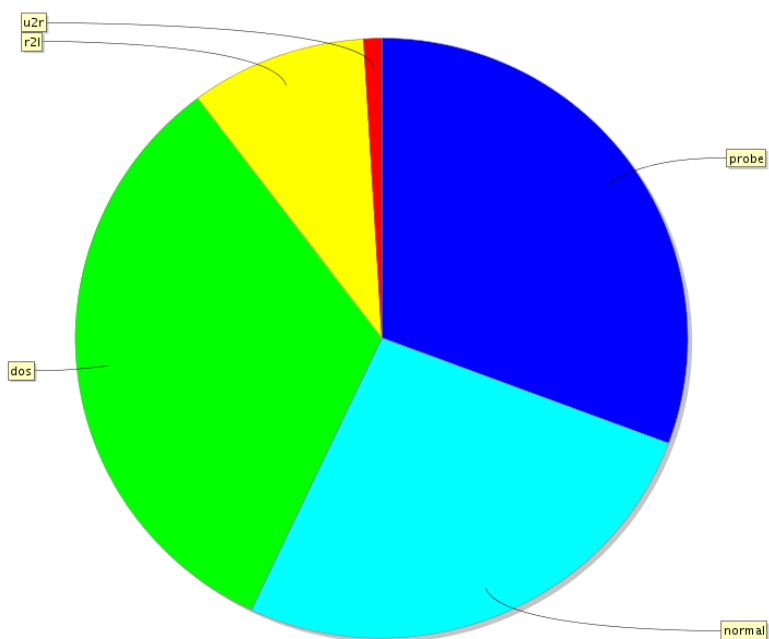
5.4. Przetwarzanie danych

Dane treningowe zostały przetworzone przez operatory oversamplingu i undersamplingu. Poniżej przedstawione są mnożniki oraz liczebności przykładów z poszczególnych klas. Poszczególne ataki zostały scalone do czterech typów ataków: dos, r2l, u2r oraz probe:

Typ pakietu	Liczebność	Oversampling mnożnik	Oversampling liczebność	Undersampling mnożnik	Undersampling liczebność
normal	17428	-	17428	0,03	600
dos	10845	1,61	17428	0,06	600
probe	610	28,57	17428	-	610
r2l	185	94,21	17428	-	185
u2r	19	917,26	17428	-	19

Rys. 10. Wykres liczebności typów pakietów po operacji oversamplingu.

Rys. 11. Wykres liczebności typów pakietów po operacji undersamplingu.

5.5. Klasyfikacja (pakiety normalne i ataki)

Dane wejściowe reprezentowane przez rysunek nr 4 (podział na ataki i pakiety zwykłe) zostały poddane klasyfikacji za pomocą drzew decyzyjnych i lasów losowych (dobierając odpowiednio oversampling oraz undersampling) ze względu na występowanie i niewystępowanie ataku. Wyniki przedstawiają się następująco:

5.5.1. Drzewa decyzyjne (dane nieźrównoważone)

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1481	125	92.22%
	Attack	10	5581	99.82%
Class recall		99.33%	97.81%	

Acc	0,981242184
Acc+	0,993293092
Acc-	0,978093235
G-mean	0,985663864
Weighted Accuracy	0,985693164
Precision	0,922166874
Recall	0,993293092
F-measure	0,956409428

5.5.2. Drzewa decyzyjne (oversampling)

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1480	125	92.21%
	Attack	11	5581	99.80%
Class recall		99.26%	97.81%	

Acc	0,981103237
Acc+	0,992622401
Acc-	0,978093235
G-mean	0,985331039
Weighted Accuracy	0,985357818
Precision	0,92211838
Recall	0,992622401
F-measure	0,956072351

5.5.3. Drzewa decyzyjne (undersampling)

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1414	109	92.84%
	Attack	77	5597	98.64%
Class recall		94.84%	98.09%	

Acc	0,974155898
Acc+	0,948356808
Acc-	0,980897301
G-mean	0,96448983
Weighted Accuracy	0,964627054
Precision	0,928430729

Recall	0,948356808
F-measure	0,938287989

5.5.4. Lasy losowe (oversampling)

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1486	4586	24.47%
	Attack	5	1120	99.56%
Class recall		99.66%	19.63%	

Acc	0,362095317
Acc+	0,996646546
Acc-	0,196284613
G-mean	0,442296712
Weighted Accuracy	0,596465579
Precision	0,244729908
Recall	0,996646546
F-measure	0,392965754

5.5.5. Lasy losowe (undersampling)

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	197	0	100.00%
	Attack	1294	5706	81.51%
Class recall		13.21%	100.00%	

Acc	0,820202862
Acc+	0,13212609
Acc-	1
G-mean	0,363491527
Weighted Accuracy	0,566063045
Precision	1
Recall	0,13212609
F-measure	0,233412322

5.6. Klasyfikacja (rodzaje ataków)

Dane wejściowe reprezentowane przez rysunek nr 5 (podział na rodzaje ataków i pakiety zwykłe) zostały poddane klasyfikacji za pomocą drzew decyzyjnych i lasów losowych (dobierając odpowiednio oversampling oraz undersampling) ze względu na rodzaj ataku. Wyniki przedstawiają się następująco:

5.6.1. Drzewa decyzyjne (dane niezrównoważone)

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1480	6	0	105	1	92.96%
	Attack	1	5493	0	1	0	99.96%
	Dos	10	1	59	12	0	71.95%
	Probe	0	0	0	28	0	100.00%
	R2L	0	0	0	0	0	0.00%
	U2R	0	0	0	0	0	92.96%
Class recall		99.26%	99.87%	100.00%	19.18%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1480	112	92,96%
	Attack	11	5594	99,80%
Class recall		99,26%	98,04%	

Acc	0,98291
Acc+	0,992622
Acc-	0,980372
G-mean	0,986478
Weighted Accuracy	0,986497
Precision	0,929648
Recall	0,992622
F-measure	0,960104

5.6.2. Drzewa decyzyjne (oversampling)

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1471	22	0	128	1	90.69%
	Attack	0	5448	0	0	0	100.00%
	Dos	20	30	59	18	0	46.46%
	Probe	0	0	0	0	0	0.00%
	R2L	0	0	0	0	0	0.00%
	U2R	0	0	0	0	0	90.69%
Class recall		98.66%	99.05%	100.00%	0.00%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1471	151	90,69%
	Attack	20	5555	99,64%
Class recall		98,66%	97,35%	

Acc	0,97624
Acc+	0,986586
Acc-	0,973537
G-mean	0,98004
Weighted Accuracy	0,980061
Precision	0,906905
Recall	0,986586
F-measure	0,945069

5.6.3. Drzewa decyzyjne (undersampling)

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1432	3	0	95	1	93.53%
	Attack	15	5445	2	0	0	99.69%
	Dos	31	50	57	27	0	34.55%
	Probe	13	2	0	24	0	61.54%
	R2L	0	0	0	0	0	0.00%
	U2R	0	0	0	0	0	93.53%
Class recall		96.04%	99.00%	96.61%	16.44%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1432	99	93,53%
	Attack	59	5607	98,96%
Class recall		96,04%	98,26%	

Acc	0,978046
Acc+	0,960429
Acc-	0,98265
G-mean	0,971476
Weighted Accuracy	0,97154
Precision	0,935336
Recall	0,960429
F-measure	0,947717

5.6.4. Lasy losowe (dane niezrównoważone)

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1491	4090	34	146	1	25.88%
	Attack	0	1410	25	0	0	98.26%
	Dos	0	0	0	0	0	0.00%
	Probe	0	0	0	0	0	0.00%
	R2L	0	0	0	0	0	0.00%
	U2R	0	0	0	0	0	25.88%
Class recall		100.00%	25.64%	0.00%	0.00%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1491	4271	25,88%
	Attack	0	1435	100,00%
Class recall		100,00%	25,15%	

Acc	0,406558288
Acc+	1
Acc-	0,25148966
G-mean	0,501487448
Weighted Accuracy	0,62574483
Precision	0,258764318
Recall	1
F-measure	0,411140218

5.6.5. Lasy losowe (oversampling)

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1455	29	1	98	0	91.91%
	Attack	10	5465	19	7	0	99.35%
	Dos	8	6	39	0	0	73.58%
	Probe	16	0	0	36	1	67.92%
	R2L	2	0	0	5	0	0.00%
	U2R	2	0	0	5	0	91.91%
Class recall		97.59%	99.36%	66.10%	24.66%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1455	128	91,91%
	Attack	36	5578	99,36%
Class recall		97,59%	97,76%	

Acc	0,97721273
Acc+	0,97585513
Acc-	0,97756747
G-mean	0,97671093
Weighted Accuracy	0,9767113
Precision	0,91914087
Recall	0,97585513
F-measure	0,94664932

5.6.5. Lasy losowe (undersampling)

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1398	27	0	111	1	90.96%
	Attack	0	1397	2	0	0	99.86%
	Dos	93	4076	57	35	0	1.34%
	Probe	0	0	0	0	0	0.00%
	R2L	0	0	0	0	0	0.00%
	U2R	0	0	0	0	0	90.96%
Class recall		93.76%	25.40%	96.61%	0.00%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1398	139	90,96%
	Attack	93	5567	98,36%
Class recall		93,76%	97,56%	

Acc	0,967764
Acc+	0,937626
Acc-	0,97564
G-mean	0,956444
Weighted Accuracy	0,956633
Precision	0,909564
Recall	0,937626
F-measure	0,923382

6. Metoda SMOTE

6.1. Opis metody

Algorytm SMOTE jest metodą generowania syntetycznych próbek z klasy zdominowanej. Syntetyczne próbki umieszczane są na odcinku łączącym najbliższe położone siebie obiekty z jednej i drugiej klasy. Sposób działania algorytmu prezentuje pseudokod:

```

Wejście
  T - liczba przykładów z klasy zdominowanej
  N - procentowa liczebność zbioru SMOTEd względem zbioru oryginalnego
  k - liczba najbliższych sąsiadów
Wyjście:
  (N/100)*T - elementowy zbiór przykładów SMOTEd z klasy zdominowanej

SMOTE(T, N, k)
begin
  /* Jeśli N jest mniejsze od 100, losowy zbiór przykładów zostanie zrównoważony */
  if N < 100 then
    Losuj przykłady z klasy T zdominowanej
    T = (N/100) * T
    N = 100
  endif
  N = (int)(N/100) /* N jest liczbą naturalną będącą wielokrotnością 100 */
  k = Liczba najbliższych sąsiadów
  numattrs = Liczba atrybutów
  Sample[ ][ ]: Macierz oryginalnych obiektów klasy zdominowanej
  newIndex: zapamiętuje liczbę wygenerowanych syntetycznych przykładów, inicjalizowany jako 0
  Synthetic[ ][ ]: Macierz przykładów syntetycznych
  /* Odnajduje k najbliższych sąsiadów dla każdego obiektu klasy zdominowanej */
  for i <- 1 to T
    Odnajduje k najbliższych sąsiadów dla i, zapisuje do tablicy nnarray
    Populate(N, i, nnarray)
  endfor
end

Populate(N, i, nnarray) /* Funkcja do generowania przykładów syntetycznych. */
begin
  while N != 0
    Wybierz losową liczbę ze zbioru od 1 do k i przypisz są do zmiennej nn. Ten krok wybiera
    jednego z najbliższych sąsiadów i.
    for attr <- 1 to numattrs
      Oblicz: dif = Sample[nnarray[nn]][attr] - Sample[i][attr]
      Oblicz: gap = losowa liczba z przedziału od 0 do 1
      Synthetic[newindex][attr] = Sample[i][attr] + gap * dif
    endfor
    newIndex++
    N = N - 1
  endwhile
  return
end

```

Rozważmy przykład (6,4) i założmy, że (4,3) jest jego najbliższym sąsiadem. (6,4) jest przykładem, dla którego określono k najbliższych sąsiadów. (4,3) jest jednym z k najbliższych sąsiadów

$f1_1 = 6, f2_1 = 4, f2_1 - f1_1 = -2$

$f1_2 = 4, f2_2 = 3, f2_2 - f1_2 = -1$

Nowe przykłady zostaną wygenerowane według:

$(f1', f2') = (6,4) + \text{rand}(0-1) * (-2, -1)$

gdzie $\text{rand}(0-1)$ oznacza losową liczbę z przedziału 0-1

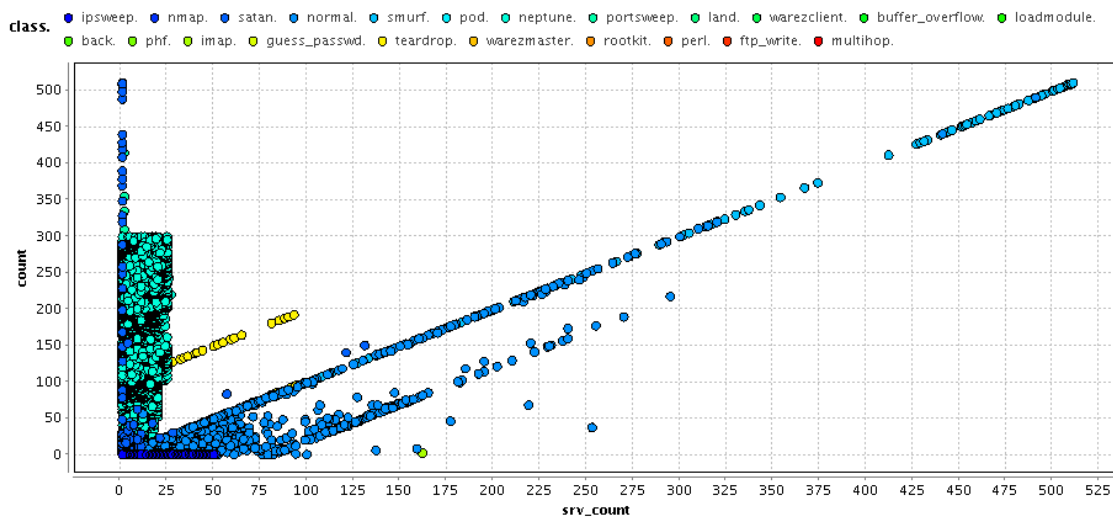
Często metodę SMOTE poprzedza się dodatkowo operacją under-samplingu. Polega to na tym, że z klasy dominującej usuwa się przykłady dopóki liczebność klasy zdominowanej nie stanie się pewnym określonym ułamkiem klasy dominującej.

6.2. Przetwarzanie danych

Poniżej przedstawiono wykresy zależności 2 parametrów, z wykorzystaniem zbioru uczącego zawierającego 29087 rekordów

- count - liczba połączeń do tego samego hosta w przeciągu ostatnich 2 sekund
- srv_count - liczba połączeń do tej samej usługi w przeciągu ostatnich 2 sekund

Wybór takich a nie innych parametrów spowodowany jest tym że obydwa parametry są typu liczbowego oraz że ich wartości w zbiorze danych są zróżnicowane, co umożliwia pokazania działania algorytmu SMOTE na wykresie. Dodatkowo kolor określa klasę danego pakietu.

Rys. 12. Wykres przedstawia oryginalny, niezmodyfikowany zbiór danych.

Przynależność klas do konkretnych rodzajów ataków pokazuje poniższa lista

- probe: ipsweep, nmap, satan, portsweep, teardrop
- dos: smurf, pod, neptune, land, back
- r2l: warezclient, phf, imap, guess_passwd, warezmaster, ftp_write, multihop, spy
- u2r: buffer_overflow, loadmodule, perl, rootkit

Z wykresu można stwierdzić że istnieje liczna grupa pakietów która wykazuje relację liniową między liczbą połączeń do tego samego hosta a liczbą połączeń do tej samej usługi w przeciągu ostatnich 2 sekund. Jest to grupa która składa się w większości z pakietów które nie były atakami.

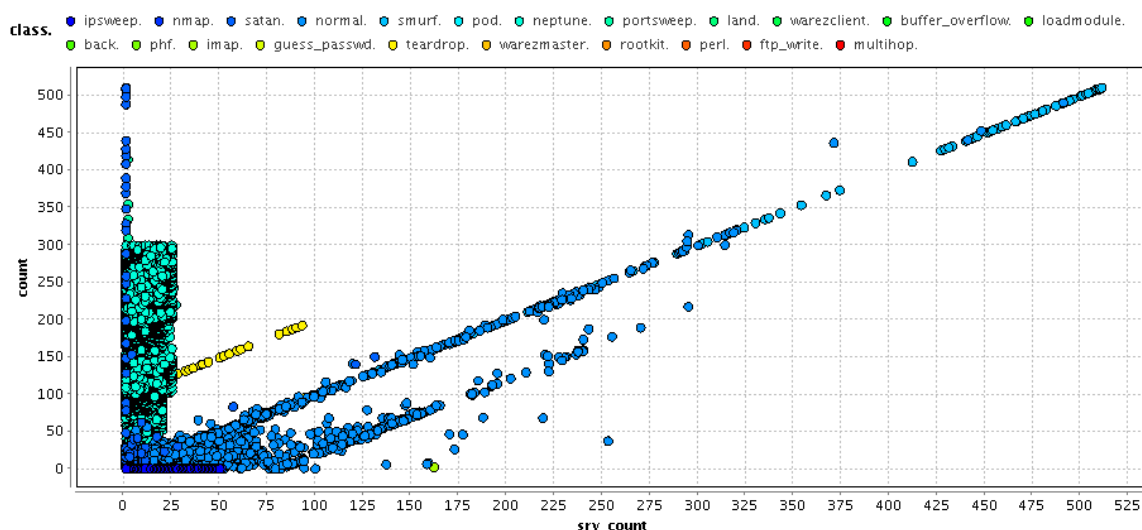
Inną liczną grupę stanowią pakiety, gdzie liczba połączeń do tego samego hosta zawierała się w przedziale od 0 do 300 a liczby połączeń do usługi w przedziale od 0 do 25. Były to głównie pakiety związane z atakami typu dos.

Na poniższych wykresach przedstawiono zbiór danych wzbogacony o syntetyczne dane stworzone przy użyciu metody SMOTE dla różnych parametrów wejściowych:

N - wartość metody SMOTE, będąca krotnością liczby 100

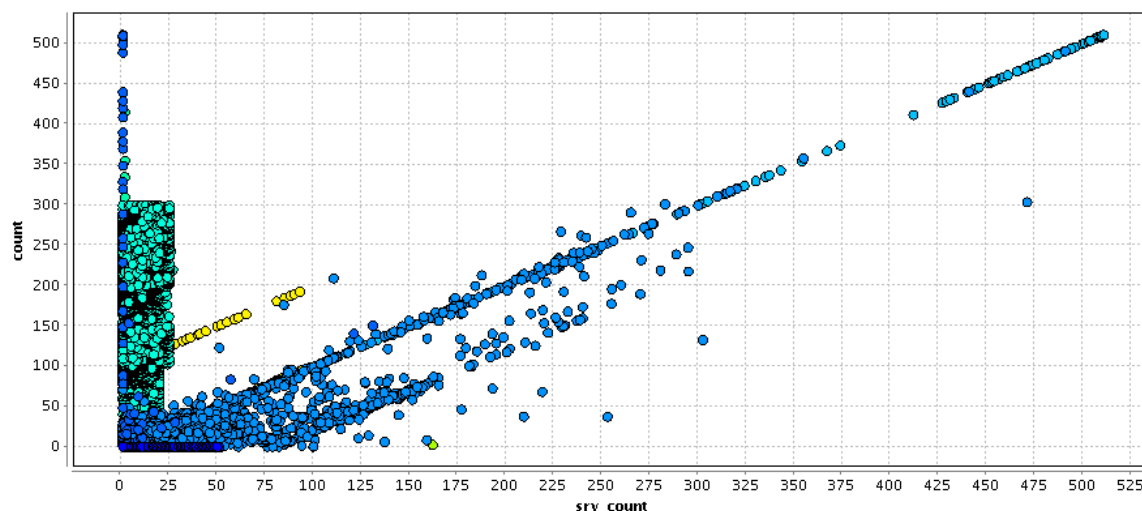
k - liczba najbliższych sąsiadów wziętych pod uwagę podczas tworzenia syntetycznego obiektu

Jako klasę mniejszościową przyjęto klasę normal - czyli pakiety nie będące atakami.

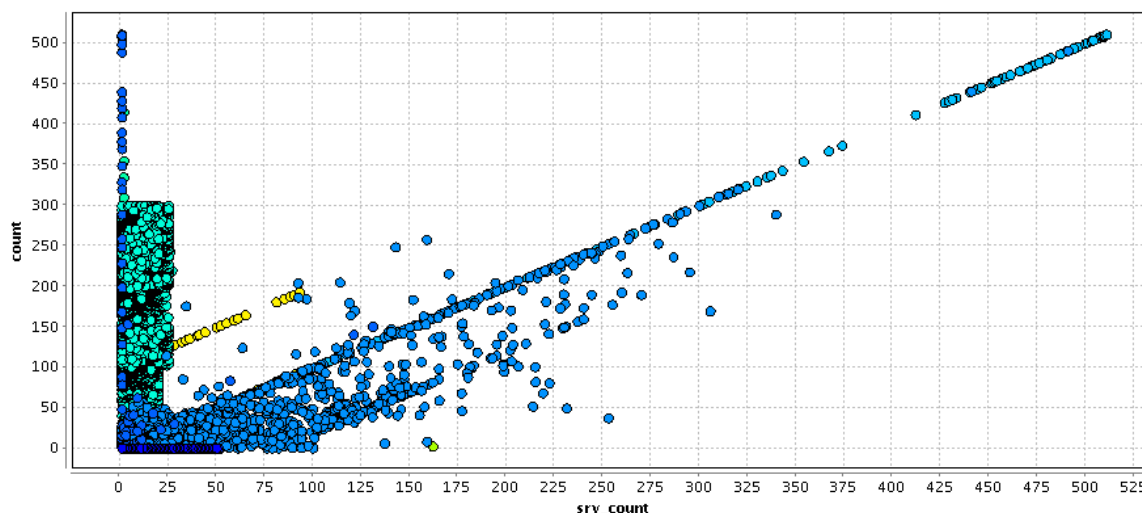
Rys. 13. N = 100, k = 3

class. ipsweep. nmap. satan. normal. smurf. pod. neptune. portsweep. land. warezclient. buffer_overflow. loadmodule. back. phf. imap. guess_passwd. teardrop. warezmaster. rootkit. perl. ftp_write. multihop.

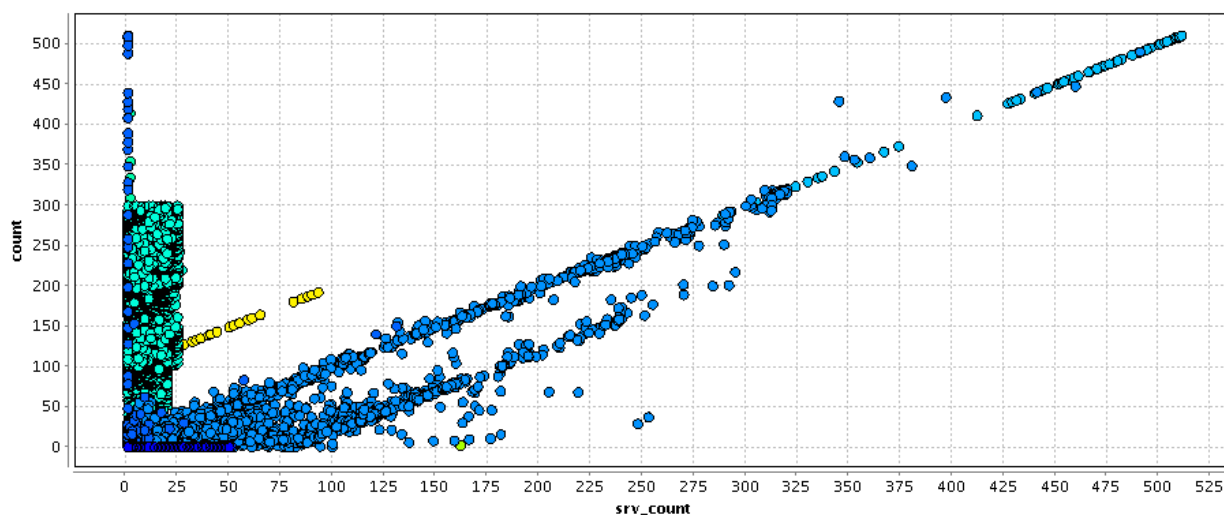
Rys. 14. N = 100, k = 30

class. ipsweep. nmap. satan. normal. smurf. pod. neptune. portsweep. land. warezclient. buffer_overflow. loadmodule. back. phf. imap. guess_passwd. teardrop. warezmaster. rootkit. perl. ftp_write. multihop.

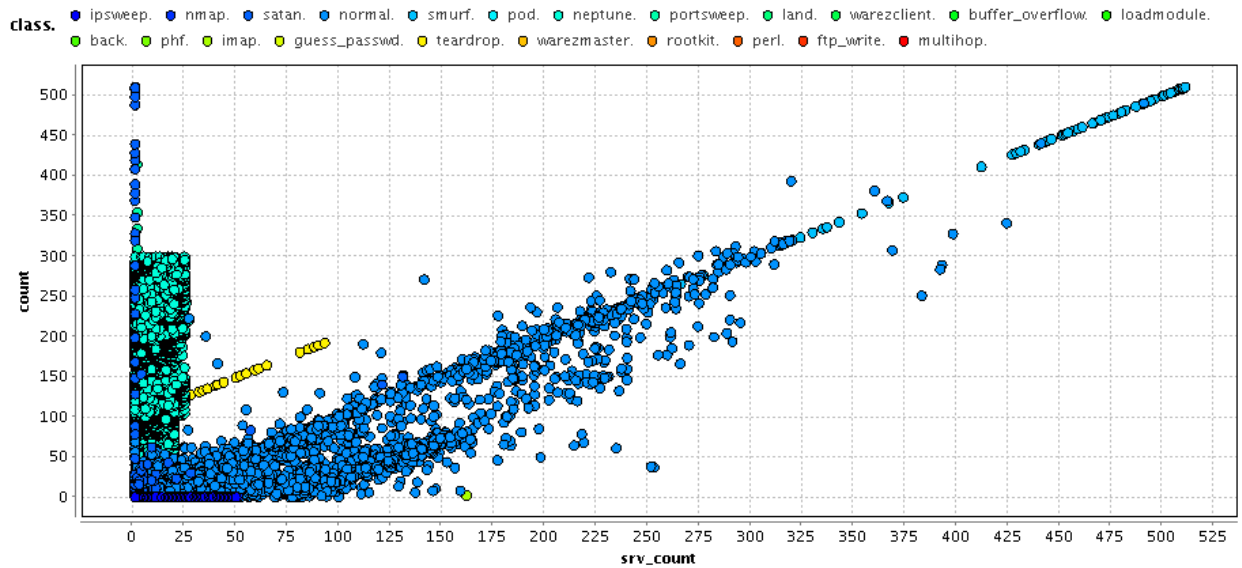

Rys. 15. N = 100, k = 300

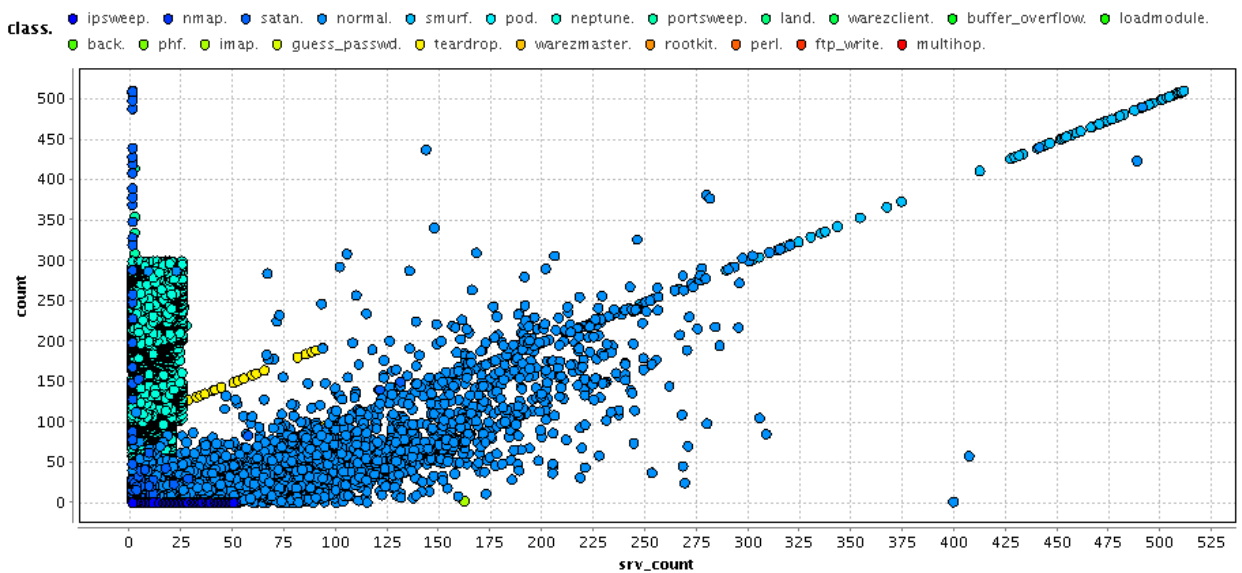
class. ipsweep. nmap. satan. normal. smurf. pod. neptune. portsweep. land. warezclient. buffer_overflow. loadmodule. back. phf. imap. guess_passwd. teardrop. warezmaster. rootkit. perl. ftp_write. multihop.

Rys. 16. N = 500, k = 3

Rys. 17. $N = 500$, $k = 30$

Rys. 18. $N = 500$, $k = 300$

Na powyższych wykresach widać że algorytm działa prawidłowo, gdyż dla wyższych wartości N generuje więcej elementów, natomiast wraz ze wzrostem parametru k , elementy syntetyczne są bardziej oddalone od elementów ze zbioru danych, czyli znajdują się w dalszym sąsiedztwie.

6.3. Klasyfikacja (pakiety normalne i atak)

Dane wejściowe reprezentowane przez rysunek nr 4 (podział na ataki i pakiety zwykłe) zostały poddane klasyfikacji za pomocą drzew decyzyjnych i lasów losowych (dobierając odpowiednio SMOTE) ze względu na występowanie i niewystępowanie ataku. Operacji oversamplingu poddano klasę attack ustawiając współczynnik $N = 112$ oraz liczbę najbliższych sąsiadów na 3. Wyniki przedstawiają się następująco:

6.3.1. Drzewa decyzyjne

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1466	120	92.43%
	Attack	25	5586	99.55%
Class recall		98.32%	97.90%	

Acc	0,979853
Acc+	0,983233
Acc-	0,97897
G-mean	0,981099
Weighted Accuracy	0,981101
Precision	0,924338
Recall	0,983233
F-measure	0,952876

6.3.2. Lasy losowe

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1473	4220	25.87%
	Attack	18	1486	98.80%
Class recall		98.79%	26.04%	

Acc	0,411144
Acc+	0,987928
Acc-	0,260428
G-mean	0,507231
Weighted Accuracy	0,624178
Precision	0,258739
Recall	0,987928
F-measure	0,410078

6.4. Klasyfikacja (rodzaje ataków)

Dane wejściowe reprezentowane przez rysunek nr 5 (podział na rodzaje ataków i pakiety zwykłe) zostały poddane klasyfikacji za pomocą drzew decyzyjnych i lasów losowych (dobierając odpowiednio SMOTE) ze względu na rodzaj ataku. Operacji oversamplingu poddano klasę r2l (w zbiorze testowym liczebność klasy u2r to tylko 1, co powoduje, że nie ma sensu powiększać tej klasy w zbiorze treningowym) ustawiając współczynnik N = 325, a liczbę najbliższych sąsiadów na 3. Wyniki przedstawiają się następująco:

6.4.1. Drzewa decyzyjne

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1471	5	0	104	1	93.04%
	Attack	11	5494	0	4	0	99.73%
	Dos	9	1	59	8	0	76.62%
	Probe	0	0	0	30	0	100.00%
	R2L	0	0	0	0	0	0.00%
	U2R	0	0	0	0	0	93.04%
Class recall		98.66%	99.89%	100.00%	20.55%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1471	110	93,04%
	Attack	20	5596	0,36%
Class recall		98,66%	1,93%	

Acc	0,981937
Acc+	0,986586
Acc-	0,980722

G-mean	0,98365
Weighted Accuracy	0,983654
Precision	0,930424
Recall	0,986586
F-measure	0,957682

6.4.2. Lasy losowe

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1491	4077	56	146	1	25.84%
	Attack	0	1423	3	0	0	99.79%
	Dos	0	0	0	0	0	0.00%
	Probe	0	0	0	0	0	0.00%
	R2L	0	0	0	0	0	0.00%
	U2R	0	0	0	0	0	25.84%
Class recall		100.00%	25.87%	0.00%	0.00%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1491	4280	25,84%
	Attack	0	1426	0,00%
Class recall		100,00%	75,01%	

Acc	0,405308
Acc+	1
Acc-	0,249912
G-mean	0,499912
Weighted Accuracy	0,624956
Precision	0,258361
Recall	1
F-measure	0,410631

7. Metoda BRF

7.1. Opis metody

Jedną z metod rozwiązujących problem niezrównoważenia danych jest zastosowanie Zrównoważonych Lasów Losowych. Metoda ta (Balanced Random Forest) została zaproponowana przez Leo Breiman-a w artykule „Using Random Forest to Learn Imbalanced Data”. Działanie algorytmu jest następujące:

- Dla każdego pojedynczego drzewa losuje się próbkę bootstrapową - połowa przypadków jest losowana w sposób niezależny z klasy mniej licznej, a druga połowa – również w sposób niezależny – z klasy bardziej licznej
- Buduje się model drzewa przy pomocy algorytmu CART bez opcji przycinania; na każdym etapie podziału wykorzystuje się losowo dobrany zestaw predyktorów poddawanych ocenie.
- Pierwszy i drugi etap powtarza się zadaną liczbę razy
- Agreguje się pojedyncze drzewa w celu uzyskania finalnego modelu predykcyjnego.

7.2. Klasyfikacja (pakiety normalne i atak)

Dane wejściowe reprezentowane przez rysunek nr 4 (podział na ataki i pakiety zwykłe) zostały poddane klasyfikacji za pomocą BRF ze względu na występowanie i niewystępowanie ataku. Wyniki przedstawiają się następująco:

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1487	1512	49.58%
	Attack	4	4194	99.90%
Class recall		99.73%	73.50%	

Acc	0,789356676
Acc+	0,997317237
Acc-	0,735015773
G-mean	0,856179829
Weighted Accuracy	0,866166505
Precision	0,495831944
Recall	0,997317237
F-measure	0,662360802

7.3. Klasyfikacja (rodzaje ataków)

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	0	0	0	0	0	0.00%
	Attack	0	765	0	0	0	100.00%
	Dos	445	2790	59	42	0	1.77%
	Probe	1042	1943	0	104	1	3.37%
	R2L	4	2	0	0	0	0.00%
	U2R	4	2	0	0	0	0.00%
Class recall		0.00%	13.91%	100.00%	71.23%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	0	0	
	Attack	1491	5706	79,28%
Class recall		0,00%	100,00%	

Acc	0,792830346
Acc+	0
Acc-	1
G-mean	0
Weighted Accuracy	0,5
Recall	0

8. Metoda WRF

8.1. Działanie algorytmu.

Problem klasyfikacji danych silnie nie zrównoważonych został opisany wyżej. Rozwiązanie tego problemu zostało zaproponowane przez Leo Breiman-a w jego publikacji „Using Random Forest to Learn Imbalanced Data”. W publikacji przedstawione zostały dwa algorytmy, a jednym z nich jest metoda Weighted Random Forest.

Breiman i współautorzy zakładają, że podczas wyboru poszczególnych drzew należy na podstawie wstępnej analizy danych tak wybrać kryterium podziału, żeby klasy mniejszościowe otrzymywały większy mnożnik kary za niepoprawną klasyfikację.

Dla każdego potencjalnego podziału, waga dla każdego potencjalnego węzła dziecka jest definiowana jako:

$$t_c = \sum_i w_i * n_i$$

n_i to ilość obserwacji klasy i w c , a w_i to waga przypisana do klasy i .

Współczynnik nieczystości węzła dziecka c :

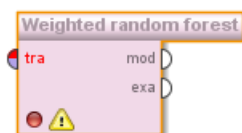
$$i_c = 1 - \sum_i (w_i * n_i / t_c)^2$$

Łączna nieczystość potencjalnego podziału będzie się równać:

$$\sum_c (t_c / t_p) * i_c$$

, gdzie t_p to suma wag wszystkich obserwacji w węźle rodzica, dla którego obliczany jest podział.

Według zalecenie Breimana trzeba tak zmodyfikować algorytm Random Forest, by korzystał on z poprawnie zaimplementowanego kryterium Gini Index. Na potrzeby symulacji stworzony został operator Weighted Random Forest, który pozwala na stworzenie modeli, uwzględniających duży współczynnik kar dla klas mniejszościowych.

Wejście i wyjścia, oraz ustawialne parametry są identyczne jak w oryginalnym operatorze, a jedynie zostało zmodyfikowane kryterium podziału.

8.2. Klasyfikacja (pakiety normalne i atak)

Dane wejściowe reprezentowane przez rysunek nr 4 (podział na ataki i pakiety zwykłe) zostały poddane klasyfikacji za pomocą WRF ze względu na występowanie i niewystępowanie ataku. Wyniki przedstawiają się następująco:

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1488	4237	25.99%
	Attack	3	1469	99.80%
Class recall		99.80%	25.74%	

Acc	0,410865638
Acc+	0,997987928
Acc-	0,2574483
G-mean	0,506882921
Weighted Accuracy	0,627718114
Precision	0,259912664
Recall	0,997987928
F-measure	0,412416851

8.3. Klasyfikacja (rodzaje ataków)

Dane wejściowe reprezentowane przez rysunek nr 5 (podział na rodzaje ataków i pakiety zwykłe) zostały poddane klasyfikacji za pomocą WRF ze względu na rodzaj ataku. Wyniki przedstawiają się następująco:

		TRUE					Class precision
		Normal	Dos	Probe	R2L	U2R	
PREDICTABLE	Normal	1491	4077	41	146	1	25.90%
	Attack	0	1423	1	0	0	99.93%
	Dos	0	0	17	0	0	100.00%
	Probe	0	0	0	0	0	0.00%
	R2L	0	0	0	0	0	0.00%
	U2R	0	0	0	0	0	25.90%
Class recall		100.00%	25.87%	28.81%	0.00%	0.00%	

		TRUE		Class precision
		Normal	Attack	
PREDICTABLE	Normal	1491	4265	25,90%
	Attack	0	1441	100,00%
Class recall		100,00%	25,25%	

Acc	0,407391969
Acc+	1
Acc-	0,252541185
G-mean	0,50253476
Weighted Accuracy	0,626270592
Precision	0,259034051
Recall	1
F-measure	0,411480613

9. Podsumowanie

Podczas pracy nad projektem grupa spotkała się z problemem selekcji danych testowych z ogromnej liczby danych uzyskanych z eksperymentu. Okazało się, że standardowe podejście z wykorzystaniem środowiska RapidMiner jest nieskuteczne i niezbędne było zastosowanie innych rozwiązań.

Wyniki symulacji dla poszczególnych metody klasyfikacji pokazują, że z danymi niezbalansowanymi wiele klasyfikatorów sobie nie radzi. Można zauważyć dużą różnicę między lasami losowymi a drzewami decyzyjnymi na niekorzyść tych pierwszych. To powoduje, że nawet metody zaprojektowane specjalnie z myślą o takich danych (WRF, BRF) osiągają niską dokładność klasyfikacji (ok. 40%). Z pomocą przychodzi undersampling i oversampling, które znacząco poprawiają wyniki.

Metoda SMOTE nie poprawiła znacząco dokładności klasyfikacji. Zastosowano ją dla drugiej w kolejności najmniej licznej klasy ze względu na występowanie tylko jednego przykładu w zbiorze treningowym, który pochodzi z klasy mniejszościowej. Zwiększanie jednej z klas nie implikuje zatem poprawności klasyfikacji na tak niezbalansowanym zbiorze.

Doświadczenia pokazały, że podejście do danych niezbalansowanych jest złożone. Założenie, że nowo opracowane metody pozwolą na dokładną klasyfikację bez uprzedniej analizy i transformacji danych jest błędne. Największą poprawę osiągnięto dla tradycyjnej metody undersamplingu, która zrównoważyła licznosci wszystkich klas. Wiele zatem zależy od sposobu podejścia do danych oraz założeń początkowych wg. których będą one transformowane.